

AMICULU FAMILIARU

DIARIU BELETRISTICŪ ȘI ENCICLOPEDICŪ-LITERARIU CU ILLUSTRATIUNI.

GREȘINDŪ ÎNVÊȚĂMŪ

— *Novelă.* —

(Fine)

V.

Drulă Filipescu mergea pe stradă, fericit de rezultatul Țilei, dar' apăsatu cumva de scena cu dōmna Binescu.

I sē părea ca și cându ar' fi beatū. Asemenea omului care treȚitū din somnū, cu capul greu, nu Ńci unde e, de ce sē se prindă.

Într'unū târȚiu i veni în minte dōmna cea frumōsă, care i-lū așcepta cu baniū, într'o stare desperatā. Prin lumina bucuriei lui vedea și lacrimile unei femei nefericite.

Și porni îndērēptū; de-adreptulū cātră unū institutū de banī. — Va pemnora inelulū și va cāșciga banī, sē pōtā Țice cu mulȚumire cā Țiua de astāȚi a fostū o Ți cu norocū — dobāndindū bine, și făcūndū bine.

Directorulū institutului ilū primī afabilū, și-i stātū la dispoziȚie.

Era unū omū iute, bunū de gură și cu unū zimbetū oficiosū și netedū — te omoria cu omenia. Dar' în ochiū lui micī, prea aprōpe unulū de altulū, și scilpicioși, sē vedea unū feliū de istetīme — séu mai bine Țisū, viclenie.

Mediculū arētā inelulū. — Și directorulū, dupăce ilū vēȚū, privi orecum neînȚelesū la mediculū. Dar' numai dōuē secunde, — apoi începū:

— Fōrte buculosū dle, fōrte buculosu, — dar' imī pare rēu, avemū o piedecă — pentru momētū. Mediculū privi la elū, ca și cându ar' întrebā: ce pedecă.

— După statutulū nostru, asemenea obiecte au sē trecā prin mână preȚuitorilorū; și ei numai mână vorū funcȚiona.

— Nu sē pōte darā?

— Ei — nu-i vorbā, — inelulū e unū obiectū de preȚū. — Dar' voiū spune una. Potemū sē vē dāmū o sumā, — dacā e lipsa urgentā, — și mână după preȚuire, potemū sē suplinimū suma, până la preȚulū ce sē va stātorī.

— Bine, dle directorū. Voiū primī suma ce poteȚi sē-mī daȚi, și mână vomū suplini.

Directorulū îndusā în protocōle, — apoi numerā o sumā de banī.

Mediculū primī baniū și biletulū, apoi salutā și eși.

Dama cea frumōsā așcepta cu nerābdare. Totū rumenā, totū frumōsā.

Cāndū sosi mediculū, i predādū baniū, și-i spusē proșpectele pe mână.

Dama frumōsā i dādū mână graȚiosū și-i zimbī cu unū aerū de mulȚamire. Apoi întrā la bārbatū.

Acolo stātū unū timpū. Mai multū timpū decātū sē recerea pentru de a comunica rezultatulū. Odatā eși.

— MulȚumimū dle doctorū, — fōrte, fōrte mulȚumimū; dar' nu vomū suplini suma. E destulū de-ocamdatā. Așceptāmū banī în totū momētulū.

Mediculū salutā, — eși — și mersē acasā mulȚumitū.

Pe mesā aflā unū biletū.

Îlū deschisē — biletulū dlui Dorneanū.

Pe biletū stātea scrisū: Eu tacū; dar' iȚi Țicemū unū adio pentru totū-dē-una.

VI.

N'a dormitū tinērulū câtū e nópcea de mare.

A cugetatū, a combinatū câte în lume tóte; numai acea ce trebuia sē cugete, n'a cugetatū. Omulū tinērū și nepățitū.

Cândū a cetitū biletulū domnului Dorneanū, nu șcia pe ce lume e. A privitū la ceriū, apoi a privitū la pământū, — și nu șcia dacă e mortū sēu viu.

Dar', cu încetulū, sēmțī lumea întorcându-se cu elū, sēmțī că-și perde poterile, — și sē înbordă pe unū divanū, ca unū omū beatū.

»Eu tacū; dar' îți dīcemū unū adio pentru totū-dé-una!« Dómne D.-dēule, milostivū și înduratū, ce ți-am potutū greși!

Și a cugetatū la tóte în lume, dar' în minte nu-ī venia că de unde acéstă osēndă.

— Ah, ticălosulū de mine — cugetā în urmā, — noroculū te face încredutū. Așa e! Noroculū mi-a surisū; și eu, beatū de unū momētū de fericire, m'am încredutū în noroculū meu. Eu, — celū micū, celū sēracū, celū fără de merite; — și ei, — cei mari, cei avuți și meritați. — Ei m'au rēdicatū susū la ei; și eu, am pusū pecioru în trēptā, și am statū mândru lângā ei. — N'am știutū că ómenii sē mēsurā după cea ce sē vede, nu după cea ce este, n'am știutū că avutulū și sēraculū nu incapū lângā olaltā. — Ei au totū ce le trebuie: trecutū și viitoriū, vađā, avere și prospecte mari; și ce am eu? Unū petecū de hārtie, pe care-ī scrisū că mi-am învățatū lecțiile, și altā nimicū. — Perdutū suntū, perdute suntū tóte. — Oh, — și dómne, ce visū de aurū am visatū. Aurelia — Aurelia, lumina visurilorū mele!

Așa sē frāmēnta tinērulū, și iarā mai înșira la gândurī.

Și totuși — nu-sū așa de vinovatū. — Am iubitū, și am spusū cea-ce sēmțescū. Am iubitū cu sufletulū totū, și acéstă tainā sântā o-am descoperitū ei, pe care — D.-dēu mi-e mărturie — o voiū iubi până la mórte. Și dacă am cutezatū a o iubi, și dacă am cutezatū a spera — că-đī — amorulū nu cunoșce pedeci — așa de mare pēcatū am făcutū Dómne? Fația ei cea rumēnā, respirarea ei cea caldā, șópta ei cea āngerescā — m'a îmbārbatatū, — și ah, unde stau?

Între astfelū de cugete i sa făcutū dīuā. N'a dormitū unū ciasū, tótā nópcea.

Deminētā după ce sa îmbrăcatū, primī o învitāciune oficiósă dela tribunalū. Pe nouē óre sē se înfășioșeze la ascultare.

Dar' asta ce e? — La tribunalū, la ascultare! Ce mai șcii?

Dejunā numai decātū, și pornī la tribunalū. Și în edificilū tribunalului o surprindere nouā.

Unū omū, îmbrăcatū în mondurū, ilū îndreptā la despărțēmētulū criminalū.

Tinērulū medicū stātū unū timpū și sē cugetā. — Elū, la criminalū! I era și rușine. Ce sē facā elū la criminalū?

Nu-și afla nici o vinā; și totuși ilū cuprinsē o fricā; și începū a-și perde presentia.

Dar' trebuie sē mērgā; deci pornī.

Urcāndū treptele, întâlni o damā, care venia în josū. Era dómna Binescu.

Mediculū o cunoscutū, și-o salutā; dar' dama plecā capulū, și nu-ī primī salutarea.

»Dómne« cugetā mediculū, — ce mē persequēzā pe mine?

Și nu tresāria, și nu sē nēdāia. — I venia sē fugā în lume, sē părăsescā orașulū sēu sē se prāpādēscā; numai încrederea ilū mai țēné, că elū n'a făcutū nimēnui nici unū rēu.

Ajunsū în etagiū, acolo ilū îndreptarā la judele de investigāțiune.

Judele era unū omū cam la șesedeci de ani, și avea o fația destulū de bunā; mai bunā decātū sē poté așcepta dela fația unui jude investigātoriiū.

— Dr. Filipescu — sē recomandā tinērulū.

— Îndatā — dīse judele, și sē uitā dreptū în fația lui.

Dupā câteva secunde, judele scosē o șatulā de lemnū, care atērna o cedulā numerisatā. — O deschisē, și scosē unū inelū cu briliante.

Tinērulū privī la inelū, și — sē deșceptā.

Trecī pe unū cāmpū vastū și pustiu, nópcea pe vreme grea, prin întunerecū câtū nu vedī unde calci. Odatā vine unū fulgerū, și luminēzā totū orisonulū din ceriū până în pământū. Vedī o luminā mare și unū cāmpū vastū, dar' nu șcii ce-ī în elū. — Așa sē sēmța tinērulū în acestū momētū.

Judele prinsē inelulū între degete, și-lū tēnū susū.

— Dle doctorū, cunoșci inelulū acesta?

— Sē poté — dīse tinērulū.

— Numai sē poté?

— Erī am avutū la mână mea unū inelū asemenea aceluia; nu șciu dacă e acela sēu ba.

Ce ai făcutū d.-ta cu inelulū d.-tale?

— L'am pemnoratū la unū institutū de banī.

— Îți facū cunoscutū dle, că acesta inelū ni sa trimisū dela acelu institutū. Acestū inelū, înainte de asta cu câteva dīle numai fū răpītū dela o familiā. Ce dīci la acēsta.

Tinērulū era încremenitū.

— Mē mirū fórte dle auđitoriū, — suntū surprinsū cum n'am fostū în viața mea; dar' sē poté. — Inelulū nu e alū meu, — mi la datū o damā, cu rogarea sē-i cāșcigū banī. Eu omū milosū și nepățitū, i-am cāșcigatū banī.

— Cum i numele damei aceleia?

— Nu șciu.

— Nu șcii? Dar' unde șede?

— În strada regalā, nrulū 5.

Judele clopoți. Și întrā unū servitoriū înmunduratū.

— Mai spune domnule doctorū unde șede dama acea.

— Strada regalā, nrulū 5.

— Judele privī la servitoriū, ca și cândū l'ar' face atentū; apoi sē întórsē cătrā medicū:

— Fii bunu dle, preste o oră vino iară.
Prese o oră.

— Bine — dîsè mediculū, — salută și eși.

Și eși la stradă.

Era ca unū nebulū, — ai fi potutū tăia cu cuțitulū în carnea lui, n'ar' fi sêmțitū.

Dar' după-ce începū a sê lumina situația, prinsè potere și i-sê stêrnî energia.

Și alergă repede pe stradă. Voia sê mîrgă la dama acea frumôsă, sê pășescă cu tótă energia, sê o întrebè: ce inelū mi-ai datū.

Și a ajunsū acolo.

Bătū la ușe; dar' nu primî rîspunsū. Mai bătū odată — nici o vorbă. Bătū și a treia oră; dar' nu-i rîspunsè nimenea.

Dădū sê deschidă ușa, dar' ușa era încuiată.

Cheia era în ușe, dar' ușa încuiată.

Stătū pe locū. Ce sê facă?

Într'asta audî că vine cineva în urma lui — era servitoriulū dela tribunalū.

Bătū și elū în ușe, dar' înzedarū.

Servitoriulū mersè în aripa edificiului, la stăpăna casei, o chiāmă cu sine, și deschidēndū ușa întră în casă.

Dar' în casă nu era nimenea. Paserile sboraseră din cuibū.

Servitoriulū stătū unū minutū, și sê părea că i-a cășinatū ceva.

Eși afară pe stradă, și flueră într'o flișcă.

— Dar' stăi — strigă stăpăna casei după elū — cine mi-a plăti chiria mea.

— Clopotulū, dîsè servitoriulū ridēndū.

Într'asta sosî o birje, și servitoriulū sê aruncă în ea.

— La gară — dîsè, — și trecū, alergāndū ca în ruptulū capulū.

Terminulū medicului sê apropia; decî pornî cătră tribunalū.

În mintea lui sê făcea totū mai mare lumină. — Dar' o grige nouă îlū tortura! ce va urma dacă dama acea frumôsă cu bărbatulū ei vorū fi dispărutū? Și su povóra acestei grigi își perdea poterile iară.

Cândū sê împlinî ora, întră în odaia judelui criminalū.

— Cam de timpuriu — dîsè judele; dar' așceptați puçinū și vomū începe îndată. Poftimū, ședeți dle doctorū.

Judele ședî pe unū scaunū vechiū, iar' judele întorsè mai departe hârtiile unui actū.

— Odată privî în susū, își rēdică ochilariū de pe ochi pe frunte, și-și ștersè ochii.

— Ei, dle doctorū, — d.-ta vei fi absolvatū școlele, și vei fi avēndū o diplomă frumôsă; dar' mi-sê pare că n'ai învățatū încă școlă vieții.

— Așa e dle auditoriū! Sperū însè că de ieri până ađi am învățatū sê-mî fie pe tótă vieța.

— Și ce relațiunî vei fi avēndū d.-ta cu dama acea?

— Nici o relațiune. M'a chiāmatū sê-i vindecū bărbatulū, și căindu-se . . .

— Sê-i vindecî bărbatulū? apucă judele vorba ore-cum cu lacomie, — și ce-i era bărbatulū?

— Era împușcatū.

— Împușcatū? Și cine la împușcatū?

— În duelū!

— Și ore duelū sê fi fostū.

— Duelū, dle jude.

— De unde șciî d.-ta?

— Mi-a spusū socia lui singură.

— Ei — și-apoi ce a spusū ea e adevēratū? Tinērulū stătū și cugetă.

— Eu nu mai șciu acuma ce e adevēratū, și ce e minciună; dar' dacă lacrămile femeii aceia au fostū minciună, atunci trebue sê credū că lacrămile de femeia nu mai suntū lacrămi.

Judele își pusè ochilariū pe nasū iară, și începū a frunđări prin actū, până dădū de unū protocolū, apoi prinsè a cetî.

Într'asta sosî servitoriulū.

— Multū ai ședutū fērtate. Aprōpe două ore decāndū te-ai dusū.

— Ei — am alergatū orașulū până i-am ajunsū.

— Până i-ai ajunsū? Unde?

— La gară!

— Bravo băiete. Ești omū. — Dle doctorū, fii bunū, așceptă în odaia ceia — până te voiū roga iară, — dîsè judele, arētāndu-i o odaie în stēnga.

Tinērulū întră în odaie.

Speranța îlū nutria, speranța și credința în D.-dēu că omulū fără de vină nu pōte perî.

Vorbele judelui nu sê audia, și ce sê petrece nu șcia.

Așceptă timpū mai multū de o oră.

A trecutū orele oficiōse demultū, dar' judele totū în cancelarie era, și nu-lū mai chiāma.

Într'unū târđiu, sê audî în odaia judelui unū sunetū cumplitū, descārcatulū unui pistolū. — Tōte ușile și ferestriile tremurară.

În odaia judelui sê audiră vorbe, alergări și strigări.

Mediculū devenî curiosū, — și deschisè ușa.

În mijloculū odaiei unū omū cădutū în sange, și aprōpe de elū o femeia înaltă, stătea pe peciōre și privia la elū. Celū ce zăcea pe pāmēntū era pacientulū lui, și dama care stătea lângă elū era dama cea frumôsă.

Jefuitoriulū vedēndu-și fapta descoperită, sa sinucisū; iar' ea stătea cu fația împetrită.

Dar' abia o cunoscu.

Nu era rumenă și înpojorită, nu era vāpsită; nici fația, nici buzele nici sprāncenele — era o femeia palidă, cu o față trāită, cu ochii ruptî și cu pelița obrazului ofilită.

Judele stătea la mēsă și dispunea; unū servitoriū stătea lângă o altă mēsă, pe care era desfăcutū unū pacū mare, de haine — paculū acusaților. Iar' pe mēsa judelui vedî mediculū neșce lucruri prețioșe, puse în șirū lângă inelulū celū cu briliante.

— Dle doctoru, lucrul e isprăvit; dta poți să te depărtezi — disă judele întorcându-se cătră elu, și-i dădu mâna.

VII.

Totă orașul se âmplu de vestea, că gefuitorii lui Binescu sau descoperitu, și obiectele răpite sau aflatu.

Drulă Filipescu n'avea nici vină nici merită în totă afacerea; dar' povestea țenea, că prin elu sa descoperitu crima.

Și numele lui deveni cunoscută și interesantă în totă orașul; și se pomenia cu laudă și cu interesu. Totă omulă i căută cunoșcința și totă însulă i strîngea mâna, ca unui tinără demnă de stimă.

Spunea elu că n'are nici unu merită; dar' omenii mai susu îl stimau — pentru modestia lui.

Prin întimplarea ce atăta supărare i făcuse, deveni cunoscută, ba căutată și îmbrățioșată.

Și-i mergea bine de mirare, și-i era viitorulă mai strălucită decâtă sperase.

Numai una nu avea: speranța să mai potă căștiga ce perduse, pe Aurelia. — Unu minută fericitū i-a fostū menitū în vieța asta, și a trecutū ca unu visū de aurū. Cine șci mai puteva să o mai vedă, să vorbescă cu ea, séu să potă spera?

Și, fără de ea — totă binele lumii, tôte prospectele nu erau decâtă lucruri deșerte. Căci multă bine-i în lume, dar' nici unu bine nu suplinește binele ce ți-lu pôte da o femeia. Tôte darurile lui D.-dău suntū bune, și-i suntemū mulțumitori; dar' cândū sufletulū dragoste cere, numai dragostea ne mulțumește. Înțedarū lumea câtū e de mare, căci dragostea nu o suplinește.

Așa fantasa tinărulū medicū. — Și dómne, — deșertă, și rigidă, și stărpă i părea lumea asta — pe lângă tôte prospectele — decândū nu o mai vede pe ea, și decândū nu mai pôte spera.

Și — D.-dău i-a ajutatū și aci.

Intr'o bună demință audfi bêtândū în ușe. — Și cine intră? Bêtrânulū Dorneanū, — omulū dela care atârna binele și fericirea lui.

Bêtrânulū i dădu mâna, și-lu strînsē în brație ca pe unu copilū perdutū și reaflatū.

Dle doctorū, — nu șci cum să începū, și ce să dăcu. Poți să cugeți starea mea sufletescă cândū vinū, ca după cele petrecute să-ți stringū mâna. Dăcu num.i atăta: uită cele petrecute, uită rătăcirile d.-tale și greșelele altora. Începe vieța din dăia acea, în care sôrtea te-a adusū între noi, și încunjurândū cele supărătore, continuă a trăi între noi stimatū și iubitū. — Eu te iubescū, iubește și d.-ta pe cei greșiți, iartă, și uită, și iubește.

Tinărulū nu putea să vorbescă. I venia să plângă, îlū costa trudă să-și rețenă lacrămile. — Intr'unū târziu începū:

— După cele petrecute, după o adevărată nenorocire, imi vine să părăsescū orașulū; să mă ducū în lumea astū mare, unde să nu mai străbată nici vestea. Nu șci ce mă rețene. — pôte unū visū dulce, plinū de ilusii, pe care l'am perdatū.

— L'am perdatū și totuși, nu-lu potū uita. Mă amăgește și mă țene încatenatū ca unū adevăratū farmecū. — Așceptū însē vindecare dela mediculū celū mare; dela timpū — și dora. . . .

— D.-ta n'ai perdatū nimică. Începe cu dăia cea dintăiū, și le vei afla tôte unde le-ai lăsatū. Mângăie-te! Errando discimus — greșindū învêtămū.

Domnulū Dorneanū mai strînsē odată mâna tinărulăi — apoi continuă.

— Dle doctorū — la mine, la casa mea, totū-dé-una vei afla cea ce dorești. Vino cu dragoste, căci dragoste vei afla.

* * *

Aurelia — de tôte cele petrecute — nu șcia nimică. Sufletulū ei nevinovatū și visătorū, a rămasū neatinsū.

Dar' munții cei de aurū, ilusiile ei i-sē părea visuri, visuri amăgitoare și trecătore.

A vêtutū o lumină — dar' numai unū momentū, — dar' lumina a trecutū; și după ea părea lumea mai întunecată ca după fulgerū.

Elū nu mai venia, — și alū uita nu putea.

Pe cum merge creștinulū evlaviosū la unū locū sântū, așa se ducea ea, în totă dăia, la banca cea din grădină, unde vêtuse lumina cea magică să-și mai viseze visulū, să se mai redice odată în sferele acele, unde omulū nu mai șci că e omū, și sêmțește în sine raiulū plinū de plăceri.

Și elū nu venia.

* * *

Sedea pe bancă, și privia la ceriū, privia cum treceau grupurile de cêtă unulū după altulū. Dar' ea, și acolo numai chipulū lui îlū vedea, numai visulū ei îlū visa.

Și audfi vorbe apropiindu-se.

Să scolă, și privi pe cărare.

Și ce vêtū?

Era elū, tatălū ei și elū, care i-a arêtatū lumina fericirii, albă și strălucitore; care cu o sărutare a făcutū să tresară și să i-sē imbete sufletulū.

Tinărulū mersē cu pași repezi, și dândui mâna o sârută. Dar' ea stătū — stătū — și prinsē a plânge.

Bêtrânulū să sêmți mișcatū de lacrămile ei, și-i pusē mâna pe capū.

— De ce plângi tu draga tatei?

— De fericire — disē Aurelia și plecā capulū.

*

În dăia acea tinerii deveniră miri, și în câteva sêptămâni să cununară.

Și sa alesū o părechia potrivită și fericită.

V. R. Buticescu.

LA ESPOSITIA DE FLORI.

Avântul femeii către învătătură.

— Discursă rostită, cu ocasiunea distribuirii premiilor la școlile de fete, prin B. P. Hașdeu. —

La prima vedere ți-se pare, că adesea femeia ar' avé prin învătătură să scape din sclăviă. Așa pôte voru fi creșdându chiar' unele femei. Motivurile individuale nu au a face cu motivul istoric. In secolul trecut, X. era supăratu pe seniorulă cutare, iar' Y. sê uita cu ochiu rêu la avuția unui abate; dar' motivurile individuale ale tuturor X.-urilor, Y.-urilor au produsu acea mare revoluțiune francesă, alu căreia motivu istoric era egalitatea cetățenilor. Prin învătătură, femeia nu va scăpa din sclăviă, căci în realitate ea a fostu totu-dé-una mai pușinû sclavă decâtu bărbatul.

La orî-ce poporû și în orî-ce epocă femeia a dominat de câte-orî a vrutû să domine. Slabă, ea domina pe bărbatul celû mai vitézû: incultă, ea domina pe bărbatul celû mai învătătu; ea domina deja în epopeea indiană și în epopeea grécă; iar' în Roma republicană și în cea imperială domina fără epopee. La vechii Germani, Tacit ne descrie supunerea bărbaților la poruncile femeiei, acea supunere care, în vécurile de mijlocu sê întâlneșce cu cultul poeticu alu Arabiloru pentru femeia, ia nișce proporțiuni îperbolice sub numele de Cavalerismu, și perșdendu apoi cu încetul din exagerațiune, persistă totuși până în zilele nôstre. În locu de a ne întreba dar': cându ôre femeia a fostu sclavă? mai cu dreptu cuvêntu ne-amû poté pune întrebare: cându ôre a fostu stăpênă?

Ca stăpênă, femeia potea orî-cându sê se apuce a învăța totu ce șcia bărbatul. Ea nu avé decâtu s'ô voiéscă. Și ea nu a voitu-o în cursu de secolî nenumărați, afară de câteva strălucite excepțiuni nenorocite prin gônă, nu din partea bărbaților, ci din partea celoralalte femei, ea nu a voitu-o în cursu de secolî nenumărați, căci ștudiul i-ar' fi răpítu din ôrele consacrate gătelei; iar' gătéla, unită cu farmecul unei ciripiri naive, i-i ajungea pentru a stăpâni.

Și iată de-odată, pe neașteptate, din tôte direcțiunile, cu grămada, ne uimeșce, tocmai pe la finea secolului nostru, o impetuôsă pornire a femeiei către învătătură, nu cătră acea poleială mecanică din trecut, pe care o zugrăveșce cu crușime Hofman în basmulu sêu »Die Puppe,« ci cătră unû ștudiu sistematicu, metodicu, stăruitoru în ramurile cele mai grele ale cunoșcinței omeneșci. De unde ôre vine acéstă adevărată revoluțiune sêu mai bine evoluțiune? Motivurile individuale, am mai spus-o, potû fi multe și mărunte, motivul celû istoric însê este, că a sositu momentul, ca femeia sê nu mai fie stăpênă, ci sê devină egala bărbatului. Este o mișcare egalitară: este unû colorarû la »Drepturile omului.«

Învătăndu temeinicu, femeia renunță la cochetăria; lipsindû cochetăria, dispare luxulu, iar'

luxulu și numai luxulu este acela, prin care sê menține și sê justifică flagelulû numitû »zestre.« Negreșitû, dorulû și darulû de a plăcé voru rămâne femeii; nu ar' fi rêu însê ca sê le aibă și bărbații, pentru ca traiulû comunu sê se mai îndulcêscă printr'ô egalitate și mai deplină.

În discursulû sêu, d.-na directore a îmbrășatû atâtû de bine din tôte puncturile de vedere cestiunea școlilor de fete și chiar' a instrucțiunei femeieșci în genere, încâtû cu nu mai aveam nimicû de dîșu, mărginindu-mê de ai mulțumî. Suntû bêtrânû însê, și bêtrânii găsescû mai totu-dé-una ceva de adausû. Cândû cineva are o barbă lungă, albă ca mine, și a urcatû multe trepte, trepte aspre și anevoiôsê, totû mai susû și mai susû pe scara vieței, elû este ca drumașulû, care sa suitû treptatû până la vârfulû muntelui și de acolo nu mai deosebeșce amênuntele unulu câte unulu, ci cuprinde printr'ô singurâ privire întréga vastă armoniâ a acelorû amênunte. Vêdutu dintr'ô asemenea înălțime, avântulû de astădi a femeii cătră învătătură, unû avântu ce sê răspândeșce cu repeđiciune nu numai la noi, ci în tôte țerile, ni-sê înfăcișadă ca unû pasû necesarû, ca o nouă mare fasă de evoluțiune frêscă în istoria omenirei.

Și pe acéstă mărêță cale ficele Românilorû nu au rêmăsû și nu voru rămâne în urmă.

Și de sê iveșce luna...

*Și de sê iveșce luna
Preste munții depărtați,
Este, ca întotû-dé-una
Sê Te-așceptû sub celû acatû,
Unde pentru prima ôră
Șciî, că ne-amû lostu întâlmitû,
Și unde noi atâtea ôre
Fericite amû trăitû!*

*Și de Te așceptû și-acuma,
Deși Tu nu-i mai veni,
E, s'așceptû întotû-dé-una,
Până vieța mi-oi fini.*

A. Bălibanû.

IUBIREA CEA DIN URMĂ

— Novelă. —

(Urmare.)

Pascalu cându vedyu că Micheline trece prin grădină, totu sângele i-să grămădi cătră inimă. Micheline agrăindu-lu îl observă de pe faică câtu era de schimbatu.

— Ce suferi? ești bolnavu? îl întrebă ea repede.

— Nu!... dar' atātu suntu de fericitū revēdēndu-te încātū nu mai știu de mine.

— Ei bine! totu așa și eu, suntu fōrte mulțumitū, respunsē ea cu unū surisū sincerū. De altmintrea s'ar' potē ca să fiu ast'feliū, după tōte căte le-ai făcutū pentru mine?

— Tăcere! de lucrurile aceste sē nu vorbimū... Mai bine sē ne consultămū cum sē petrecemū ȃiua de aȃi... Haide! cum s'o folosimū?

— După cum îți va plăcea bunulū meu tutorū. Kersaint nu rēspunsē. Elū sta în peciōre înainte frumōsei copile și era încântatū la vederea roselorū ce imboboceau pe obrazii ei.

Sē putea ȃice, că Micheline nu mai era cea din trecutū; ori ce urmă de suferință și superare dispăruse din ființa ei sub o minunată reinvioșare a tinereței. Orizontulū vieței ei până atunci întunecatū, cu anulū alū șeptespreȃeclea începuse a i-sē lumina făcândū sē se reverse preste faică ei cea frumșetă cerescă care este propriă numai ȃinelorū și ângerilorū.

Timpulū era admirabilū de frumosū. Pascalū și Micheline sē hotărira ca sē petrecă ȃiua afară la țēră. Plecară într'o trāsură cătră frumōsele locuri dela Fontenay-aux Roses, dela Aulnay, dela Plessis-Piquet, locuri încântătōre ca grădinele Edenului, însă prea frecventate de ficele cu avere ale Evei și de cătră țēratorii cei nătărăi ai galanteriei parisiene.

Tinereța nu ne părăsește nici-odată. Cu câtū nenoroculū o alunga mai multū, cu atātu mai iute gășește ocaziune de a sē manifesta, în tōtă grația și poterea ei. Tinereța este asemenea acelorū primăveri frigurose și ploiose cari, visitate în fine de raȃele sōrelui, de-odată sē încoronēză cu verdētă și cu flori, grăbindū ca prin minune imbocirea lorū întârȃiată. Dupăce Micheline își petrecuse o parte din junețā în tristețā și lacrămi, acum sē simța fericitā, că i-sē svēntă lacrămile și că sē pōte gândi entusiasmātă la binele ce-i suridea. Sveltă, ușorā, însuflețitā, umbla de-a lungulū și latulū livedilorū, ca și cându ar' fi jucatū rola dintr'o frumōsă poemă bucolică, culegândū de ici și colo, ca sē-și compună unū buchetū, talpa gășcei, flori de măceși, bobocēi și alte multe flori modeste și drăgălașe pe cari le-a lăsatū bunulū Domneȃeu pentru omenii sermani, pentru poeți și pentru fetele tinere.

Cându sē întimpla ca Micheline sē gășescă vre-o flōre mai strălucitōre sēu mai rară decâtū celelalte, alerga spre Kersaint și cu o bucurie copilărescă i-o da lui.

— Nu o refusa, îi ȃicea ea cu gingășie — o faci sē se supere, și nu trebuie sē mânănești pe nimenea.

Apoi, cu ochii strălucindū de lumină, cu buzele pe jumētate deschise, cu sinulū agitatū de-o emoțiune viă, feciorescă, sē reîntorcea sprintenă ca sē-și continue desfătatorilū sēu secerișū.

— Ce frumōsă-i tinereța! murmură Pascalū. Cātū de plăcutū e a-o pri/i în strălucirea nevino-văției și fericirei sale! Asta mē face sē iubescū pe Domneȃeu.

Amēndoi prândiră la umbra unui stejarū fantasticū, apoi sē îndreptarā spre calea feratā dela Sceaux.

Cându sē suiră în vagonū sē înoptase. Trecură douăȃeci de minute și erau la gara dela Paris. O lume îndesatā părăsia trenulū. De-odată Micheline tresări, unū țipetū înăbușitū dădū.

— Ce ai? o întrebă Pascalū nelinișcitū.

Micheline nu-i respunse nimicū, înse privirea-i repede sē pārea că întrebă mulțimea de călătorii ce furnica.

— Pōte-că ai zăritū vre-unū cunoscutū? reluă Pascalū cuvēntulū.

— Mi sē pare că am zăritū unū amicū din copilărie... pe dlū Flavianū... Dar' nu credū, elū n'a potutū sē se fi reîntorsū deja... Nu e elū.

Unū suspinū sē strecură de pe buzele ei, unū noru îi întunecă vederea. Pascalū nu auȃi nimicū, nu vedū nimicū, și cu tōte astea inima i-sē stringea.

Pe totū drumulū până la casa comercială, Pascalū nu i-a adresatū nici o întrebare tinerei fete.

Însē pe cându sē reîntorcea singurū pe strada Val-de-Grăȃe, sē trezi, că bombănea în modū bizarū cuvintele:

Ōre sē fi iubitū ea pe acestū Flavianū?

VIII.

Sē întimplă ca anumite idei precum și anumite frase melodiōse ast'feliū sē stătorescū în sufletulū nostru, încātū în contra voinței nōstre le repetămū fără încetare. De căte douăȃeci de ori pe ȃi murmura Pascalū cuvintele: »Ōre sē fi iubitū Micheline pe acestū Flavianū?« Inzēdarū sē silia Pascalū sē se desbare de o preocupăciune atātu de tirană: căci abia îi potē domoli înversunarea.

— La naiba! își ȃicea elū, ce o dragoste din copilărie, o vāpae trecătōre care luminezā numai fără a încălȃi. Până la atāta te răpește suflarea caprițului! Da, în ciuda prejudițului, dragostea dintāi nu sē întemeiază nici-odată pe vre-unū sentimentū seriosū.

Elū își aducea atunci aminte de cea-ce îi destăinuse Micheline sub stușulū din Guerande.

Flavianu voise s'o iee pe Micheline de soție, neînvoirea părinților însă l'a împedecatu. Acestu tinêru pôte că acum sa reîntorsu? Și se pôte că în sfârșitu se fi obținutu consimțemântulu părintelui său, și acum se caute la Paris pe acea pe care o iubia? Dominatu de acêsta presupunere, fația i-sê întuneca; dar' îndată își aducea mâna la frunte ca și cându ar' fi voitû să alunge o cêță și striga:

— Ei bine! dee D.-dêu se vină! se vină, cu stătornicie și hotărîtu și scumpa mea Micheline va fi soția lui.

În fiecare di Pascalû se așcepta se vedă că-i soseșce unû ôre-care tinêru frumosu grăbindu-sê s'o petescă pe Micheline dela elû, deôre-ce elû se identifica deja atâtû de tare cu închipuirea tutoriei sale, încâtû neturburatu își atribuia dreptulu de a consimți sêu de a se împotrivi căsătoriei protegiatei sale. Într'acea sêptemânile treceau și nu vedea pe nimenea sosindû. O împrejurare vrednică de însêmnatû era: că în decursulu lunilorû dintâiu de așceptare, Pascalû se arêta posomoritû și îngrigiatû; chiar' și numai vederea vre-unui străinû în grădină, unde avé întrare orî și cine, îlû făcea se tresarâ. Acêsta sguduire sufletescă numai atunci îlû pârâsia, dupăce se asigura că necunoscutulu nici prin gândû nu-i trecea a-i adresa vre-o vorbă; însă puçinû câte puçinû, du,ă cum treceau lunile și după cum începea se cređă totû mai puçinû despre apropiata sosire alui Flavianû, fația lui se lumina și-și redobândia totă libertatea sufletulu și cumpêtolulu.

De ce natură era ôre sentimentulu ce-lû agita pe Pascalû ast'felîu? Numai elû singurû l'ar' fi potutû definî; dar' elû se feria a pêtrunde în sine însuși; se temea, fără îndoielă de a privi în fundulû inimei sale. Orî cum ar' fi, întimplarea avû grije se aducă într'o di vorba despre acea ce-lû impresiona atâtû de straniu. Era într'o dominecă cătră séră. Vremea până cătră amedî fusesè ploiosă și sórele ce se ivise prea târziu, cu greu potuse usca povoilul de deminêță. Kersaint și protegiata sa, nu potuseră, dupăcum aveau obiceiulû se iasă la plimbare pe câmpû. Ei înaintau în pași linî pe una din cărările grădinei. Dómna Angele care în diua acea nu era ocupată cu ajutorarea, se afla cu ei, fiindû liberă și fără grigî. Unû omû tinêru se ivi de-odată pe poteca grădinei. Nechoțărîtu se oprî pe locû. Aprópe în același timpû s'auđi resunândû o vóce sonoră:

— Ah; iată Flavianû.

La acestû nume Pascalû îngălbini. Plinû de uimire privi la Micheline. Micheline tresărise, însă fără greutate își redobândi dulcea serinătate. Străinulû salută și dispărû.

— Ei bine! ce e? întrebă contesa care cu ochi agerî observă starea de nedumerire a amicilorû săi.

— Dóră cunoșceți pe acestû tinêru?

— Nu-lû cunoscû, răspunsè Pascalû cu unû tonû greoiû.

— Eu l'am vêđutû chiar' acum pentru întâia dată, adause Micheline cu o vóce blândă. Însè numele lui m'a emoționatû puçinû, deôre-ce de acestû nume îmi suntû legate cele mai prețioșe reamintiri.

Dar' acestû nume, reluă dómna Angele cuvêntulû cu unû felîu de sarcasmû, este asemenea și tutorulu vostru unulû din cele mai prețioșe reamintiri?

Kersaint părû puçinû uimitû.

— Oh, răspunsè elû îndată, ascundêndu-și prin unû aerû de bunătate, continua stare de agitațiune, reamintirile mele încâtû mă privescû pe mine, suntû atâtû de vechî, încâtû ele abia mă mai potû emoționa. Asemenea nu-mî potû esplica lămuritû cea-ce am simțitû, cândû am auđitû pronunțêndu-se numele Flavianû.

— Ei bine! eu o se gâcescû, reluă cuvêntulû tinêra copilă cu o bucurie copilărescă.

— Se vedemû, dișe curiosă contesa.

— Flavianû nu este unû nume de tóte di-lele. Este unû nume frumosû. Apoi îmi mai aducû aminte că l'am repetatû înaintea d.-lui Pascalû. Domnulû Pascalû auđindû că l'am pronunțatû din nou, a fostû adêncû împresionatû. De aici a urmatû o ușóră emoțiune neprecugetată, cum se întimplă cândû suntemû surprinși de ceva, Iată esplicarea mea, vè convine.

— Pe deplinû, răspunsè Kersaint, care se grăbi de a primî acêsta naivă interpretațiune.

Dómna Angele surise. Surisulû ei esprima o cugetare adêncă, pôte chiar' o bănuielă.

— Așa-darâ d.-ta cunoșci unû tinêru cu numele Flavianû? o întrebă pe orfana. Cine-i acelu tinêru?

— Unû pretinû din copilăria mea, dómna, unû amicû devotatû care fără îndoială m'arû fi făcutû fericită, dacă părinții lui ar' fi consimțitû la căsătoria nóstră.

Voia se te ia de soția?

— Ah, da, din care pricină tatălû sêu supêrându-se pe elû l'a trimisû într'o călêtorie îndelungată pe mare.

— Dar' elû se va reîntorce! dișe Pascalû a cărui vóce în contra voinței sale tremura de amărăciunê! Se va reîntóce și atunci îlû vei revedé!...

Contesa își fixă privirea asupra lui Kersaint, apoi devenî gânditóre.

— În totû casulû, mă îndoiescû că se va reîntorce în curêndû, răspunsè Micheline apêsatû. Corabia de comerçiu cu care a plecatû Flavianû, trebuie se facă ocolulû împrejurulû lumei. Decî trebuescû anî pentruca se se facă o navigațiune atâtû de lungă.

— Tóte-sû trecătóre în lumea acêsta, cu deosebire timpulû. Cândû se va reîntorce Flavianû, va dorî se te regăsescă, și fiinducă este unû Domneđeu pentru aceia cari se iubescû, acestû D.-dêu î-i va îndrepta pașii spre d.-ta.

Flavianu voise s'o iee pe Micheline de soție, neînvoirea părinților însă l'a împedecatu. Acestu tinêru pôte că acum sa reîntorsu? Și se pôte că în sfârșitu se fi obținutu consimțemântulu părintelui său, și acum se caute la Paris pe acea pe care o iubia? Dominatu de acêsta presupunere, fația i-sê întuneca; dar' îndată își aducea mâna la frunte ca și cându ar' fi voitû să alunge o cêță și striga:

— Ei bine! dee D.-dêu se vină! se vină, cu stătornicie și hotărîtu și scumpa mea Micheline va fi soția lui.

În fiecare di Pascalû se așcepta se vedă că-i soseșce unû ôre-care tinêru frumosu grăbindu-sê s'o petescă pe Micheline dela elû, deôre-ce elû se identifica deja atâtû de tare cu închipuirea tutoriei sale, încâtû neturburatu își atribuia dreptul de a consimți sêu de a se împotrivi căsătoriei protegiatei sale. Într'acea sêptemânile treceau și nu vedea pe nimenea sosindû. O împrejurare vrednică de însêmnatû era: că în decursulû lunilorû dintâiu de așceptare, Pascalû se arêta posomorîtû și îngrigiatû; chiar' și numai vederea vre-unui străinû în grădină, unde avé întrare orî și cine, îlû făcea se tresarâ. Acêsta sguduire sufletescă numai atunci îlû pârâsia, dupăce se asigura că necunoscutulû nici prin gândû nu-i trecea a-i adresa vre-o vorbă; însă puçinû câte puçinû, du,ă cum treceau lunile și după cum începea se cređă totû mai puçinû despre apropiata sosire alui Flavianû, fația lui se lumina și-și redobândia totă libertatea sufletulû și cumpêtulû.

De ce natură era ôre sentimentulû ce-lû agita pe Pascalû ast'felîu? Numai elû singurû l'ar' fi potutû definî; dar' elû se feria a pêtrunde în sine însuși; se temea, fără îndoielă de a privi în fundulû inimei sale. Orî cum ar' fi, întimplarea avû grije se aducă într'o di vorba despre acea ce-lû impresiona atâtû de straniu. Era într'o dominecă cătră séră. Vremea până cătră amedî fusesè ploiosă și sórele ce se ivise prea târziu, cu greu potuse usca povoilul de deminêță. Kersaint și protegiata sa, nu potuseră, dupăcum aveau obiceiulû se iasă la plimbare pe câmpû. Ei înaintau în pași linî pe una din cărările grădinei. Dómna Angele care în diua acea nu era ocupată cu ajutorarea, se afla cu ei, fiindû liberă și fără grigî. Unû omû tinêru se ivi de-odată pe poteca grădinei. Nechoțărîtû se oprî pe locû. Aprópe în același timpû s'auđi resunândû o vóce sonoră:

— Ah; iată Flavianû.

La acestû nume Pascalû îngălbini. Plinû de uimire privi la Micheline. Micheline tresărise, însă fără greutate își redobândi dulcea serinătate. Străinulû salută și dispărû.

— Ei bine! ce e? întrebă contesa care cu ochi agerî observă starea de nedumerire a amicilorû sêi.

— Dóră cunoșceți pe acestû tinêru?

— Nu-lû cunoscû, răspunsè Pascalû cu unû tonû greoiû.

— Eu l'am vêđutû chiar' acum pentru întâia dată, adause Micheline cu o vóce blândă. Însè numele lui m'a emoționatû puçinû, deôre-ce de acestû nume îmi suntû legate cele mai prețioșe reamintiri.

Dar' acestû nume, reluă dómna Angele cuvêntulû cu unû felîu de sarcasmû, este asemenea și tutorului vostru unulû din cele mai prețioșe reamintiri?

Kersaint părû puçinû uimitû.

— Oh, răspunsè elû îndată, ascundêndu-și prin unû aerû de bunătate, continua stare de agitațiune, reamintirile mele încâtû mă privescû pe mine, suntû atâtû de vechî, încâtû ele abia mă mai potû emoționa. Asemenea nu-mî potû esplica lămuritû cea-ce am simțitû, cândû am auđitû pronunțêndu-se numele Flavianû.

— Ei bine! eu o se gâcescû, reluă cuvêntulû tinêra copilă cu o bucurie copilărescă.

— Se vedemû, dișe curiosă contesa.

— Flavianû nu este unû nume de tóte di-lele. Este unû nume frumosû. Apoi îmi mai aducû aminte că l'am repetatû înaintea d.-lui Pascalû. Domnulû Pascalû auđindû că l'am pronunțatû din nou, a fostû adêncû împresionatû. De aici a urmatû o ușóră emoțiune neprecugetată, cum se întimplă cândû suntemû surprinși de ceva, Iată esplicarea mea, vè convine.

— Pe deplinû, răspunsè Kersaint, care se grăbi de a primî acêsta naivă interpretațiune.

Dómna Angele surise. Surisulû ei esprima o cugetare adêncă, pôte chiar' o bănuielă.

— Așa-darâ d.-ta cunoșci unû tinêru cu numele Flavianû? o întrebâ pe orfana. Cine-i acelu tinêru?

— Unû pretinû din copilăria mea, dómna, unû amicû devotatû care fără îndoială m'arû fi făcutû fericitâ, dacă părinții lui ar' fi consimțitû la căsătoria nóstră.

Voia se te ia de soția?

— Ah, da, din care pricină tatălû sêu supêrându-se pe elû l'a trimisû într'o călêtorie îndelungată pe mare.

— Dar' elû se va reîntorce! dișe Pascalû a cărui vóce în contra voinței sale tremura de amarăciunè! Se va reîntóce și atunci îlû vei revedé!...

Contesa își fixă privirea asupra lui Kersaint, apoi devenî gânditóre.

— În totû casulû, mă îndoiescû că se va reîntorce în curêndû, răspunsè Micheline apêsatû. Corabia de comerçiu cu care a plecatû Flavianû, trebue se facă ocolulû împrejurulû lumei. Decî trebuescû anî pentruca se se facă o navigațiune atâtû de lungă.

— Tóte-sû trecătóre în lumea acêsta, cu deosebire timpulû. Cândû se va reîntorce Flavianû, va dorî se te regăsescă, și fiinducă este unû Domneđeu pentru aceia cari se iubescû, acestû D.-dêu î-i va îndrepta pașî spre d.-ta.

— Așa-dară d.-ta totu o iubești? reluă cuvântul în modu simpaticu dómna Angèle.

— Mai multu ca ori cându, murmură elu, ca și cându sar' fi rușinatü de elü însuși. Acestü amorü fără rațiune, prea fără rațiune la vârsta mea nu-mi mai dä nici o odihnă. Micheline imi lipsește eu cadu într'o bôlă grea, unü pustiu nemărginitü sê face împregiurulu meu. Eu suferü în modü straniu.

— Te deplângü, fiinducă te înțelegü, șișe contesa cu unü accentü ciudatü.

Apoi își redică ochiü spre cerü ca și cându ar' fi voitü sê stórcă puçină energie ca sê combată brusca redeșteptare a unei reamintiri arđetóre.

Pascalü i-i apucă mâna.

— Ah! și domnia-ta, dómna, strigă elü, și d.-ta ai iubitü și ai suferitü.

— Atätü câtü póte omulü iubi și suferi fără speranță și fără mângăiere. Într'adevëru nu eram iubită, și ca sê nu cadu nimerui spre greutate, imi tănuiamü dragostea, și-mi înăbușamü suferințele.

— Sufletü curăgiosü!

— Acela pe care-lü iubiamu, adora o tinëra și frumósă ființă, totü atätü de tinëra și de frumósă ca și Micheline. Eu din contră, împliniamü aprópe treișeci de ani, și din farmecile mele dispărute, abia-mi rēmasē unü reflexü neînsemnatü.

— Ah! óre inima nóstră pentrece trebuie sê păstreze încă poterea dragostei cândü fația nóstră și-a perdiü grașiile, cari o însufleșcú și o împodobescü.

— Sê póte, răspunsē contesa, că D.-dēu a voitü a ne preserva ast'feliü o ocașiune, ca sê ne exercitămü poterea și generositatea nóstră.

— Gândire nobilă și dorerósă! murmură Kersaint.

— Ori cum ar' fi, motive grave de interesü, sê opuneau unirei înamorisatilorü noștri. Tinëra fată era o rudeniă a mea, eu o crescusemü. Am delăturatü pedecile cari o despărtau de logodniculü ei intimü, și cu fruntea linișcită, dar' cu inima rānită, i-amü făcutü fericiți. . . . După ce i-am căsătoritü, reluă cuvântulü dómna Angèle obosită, am fostü cuprinsă de nișce accese de friguri ferbinți și — mi-e rușine sê-ți mărturisescü — voiam sê moriü. Inșe întimplarea, séu mai bine đisü Providența, făcú sê se zădărnicescă culpabila mea încercare. Ca sê espiezü acésta greșală prin căință, și căutändü a-o uita printr'o misiune caritabilă, m'am hotăritü atunci sê-mi jertfescü restulü vieții mele ómenilorü sērăci.

După o paușă, adausē cu vóce dulce și melancolică:

— Veđi bine, domnule, că eu suntü în stare a te înțelegē și a te plānge. În inima mea sau petrecutü tóte acelea ce le încercü d.-ta în acestü momentü, numai cu acea deosebire că eu nu mai speram pecändü d.-ta trebuie sê sperezü.

— Sê sperezü? repetă Pascalü clătínändü din capü.

— Ei, cum vrei sê sperezü? Uiți că eu suntü trecutü de patrușeci de ani, că infăcișarea mea aspră mă face încă și mai bētrānū decâtü suntü, că trāsurile feței mele suntü obosite, că periü capului mi-au albitü, și că în sfērșitü nu mai am nimicü ce ar' poté sê atragă o inimă de optspredce ani.

— D.-ta ai bunătatea inimei, domnule Pascalü, și acésta póte sê seducă.

— Ah! dómna, dacă ar' fi așa, câtü de multü nu ai fi fostü iubită d.-ta!

— Bunătatea inimei singurā n'ar' poté sê învingă, vai, o rivalitate de gracie și de tinerețe. Inșe eu nu vedü ca o ast'feliü de rivalitate sê amenințe sentimentele d.-tale.

— Și acestü Flavianü? . . . acestü Flavianü de care Micheline ni-a vorbitü?

Dacă bine imi aducü aminte, Micheline nu mai are nici o speranță de a-lü revedē și recunoșce nepotița unei uniri între ea și elü.

— Este ea sinceră?

— O credü. . . În totü casulü, Micheline are o fire generósă, o inimă accesibilă pentru recunoșcință. Ea trebuie sê te iubescă pentru devotamentulü d.-tale. Da suntü sigură, că ea ar' consimți fără a-și face multă silă a afla unü bărbatü în escelentulü ei tutorü.

Pascalü tresări.

— Cätü ești de bună! đisē elü. Cätü de multü mă reinsufleșeci! . . .

— Stăi! reluă Pascalü cuvântulü, eu nu voiescú ca sê existe mai multü chiar' nici cu bună intențiune, o minciună între d.-ta, ea și mine. Află dar' că ea nu este orfana mea, și sê și pentru ce am aflatü cu cale a îmbrăca unü caracterü sacru care nu-mi aparține.

Pascalü povestü împregiurările mișcătóre cari l'au hotăritü ca sê iee pe tinëra fată sub ocrotirea sa, a-i impune o tutoriă de conveniență care i-i scutia pe amēdoi de vorbele rele ale lumii.

— Mē ierți fiinducă te-am amăgitü? o întrebă Pascalü pe contesa terminändü.

— Fie, dar' sê nu mai pēcătuesci, chiar' și pe nevinovate, răspunsē dómna Angèle cu o accentuare fină. Prin acésta ai face ca minciuna sê fie iubită, și acésta ar' fi o pagubă mare pentru adevëru. Destăinuirea d.-tale, adausē contesa, e unü motivü mai multü ca sê o iei pe Micheline de soție, pentruca ast'feliü sê vē regulați pozițiunea vóstră reciprocă.

— Dar' dacă ea refusă, murmură Pascalü devenindü palidü.

— I-au asupra-mi sarcina a-o face sê se hotărască.

Imi încredințezi acésta grige?

— Din tótă inima, dar' cu o condițiune.

— Care?

— Sê nu-i vorbești de locü de serviciile ce i le-am făcutü. Sê nu apelezü de locü la recunoșcință.

— Este o vóce care va pleda în punctulü acesta multü mai elocentü decum a-și poté-o face eu: este conștiința acestei nobile fete.

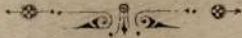
În această clipă ceasul din salon sună. Ker-saint aruncă o privire nelinișcită asupra lui.

— Este amecă deja și Micheline n'a sosit încă! strigă el. Mai bine de o oră trebuia să fie aici. Ce însemnează acesta întârziere?

Sărind în sus și scolă și se duse de se aplecă spre ferestra deschisă dinspre grădină. Nelinișcea i-i creșcea din minut în minut. Ne mai potându se suferi neliniștea ce-lu apesa, eși repede din odaie, și alergă ca un nebun în direcțiunea unde socotea că o se întâlnească pe tinera fată.

Dar' iată cauza pentru ce Micheline nu se ivise de loc la ora obicinuită sub tufișul din strada Val-de-Grâce.

(Va u-ma.)

DIVERSE.

Cronică. — Cununia la curtea imperială-regală. În 31 l. tr. n. sa săvârșit cu mare pompă în Ischl cununia archiducesei Maria Valeria, fiica M. Sale Monarchului, cu ducele Franciscu Salvator. La orele 9¹/₄ a plecatu conductul din vila imperială. Dece trăsuri-cupeuri trase de câte 4 cai albi, duceau la beserică în mersu lin și legănatu pe oșpeți. Conductul era urmatu de o mulțime uriașă. Archiducesa Maria Valeria era îmbrăcată în haină de mirésă albă și forțe pretioasă. În beserică erau preste 100) persoane. Actul cununii l'a săvârșit Dr. Doppelbauer, episcopul din Lintz, Dr. Mayer, spiritualul curții, Cecone, capelanul curții și Weinmayr, plebanul din Ischl.

Someșana institut de credit și economi, societate pe acțiuni în Devș și-a început activitatea în 10 n. l. c., și eșteptuește următoarele operațiuni: primește depuneri spre fructificare; escompteză și rescompteză cambii; acordă și rescumpără imprumuturi ipototecare; imprumută pe obligațiuni pe lângă garanți; dă avansuri pe hârtii de valoare, pe bani și giuvaere de aur și argintu; cumpără, vinde și lombardeză papire de valoare; cumpără și vinde imobile; și primește deposite pe lângă o taxă de ingrigire moderată. — Succesele cele mai strălucite tinărului institut național-economic român!

Nouă societate montană în Zărneșci. Sub firma „Orientul” sa constituitu în Zărneșci o societate montană, cu scopu de a face scrutări pe teritoriile comitatelor Făgăraș și Brașov. Membrii întemeiători ai acestei societăți sunt următorii d-ni: Alesandru Danciu, directoru și proprietariu de mine în Bucium-Cerbu; Simeon T. Ianculescu, notariu în Poiana Mărului; Dr. Iancu Metianu, mare proprietariu în Zărneșci; Iosif Puscariu, avocat și proprietariu în Brașov; Ioan B. Comșa, neguțatoriu în Zărneșci; Iordanu I. Munteanu, asesoru la scaunul orf. com. în Brașov; Teodoru Vulsanu,

proprietariu în Zărneșci; Simeon Dămianu, avocat și proprietariu în Brașov; Traianu Metianu, protopopu gr. or. în Zărneșci; Stefanu Necșea, pretoru cerc. în Branu; Valeriu Bologa, directoru de bancă în Brașov; Ioan Bădilă, jude reg. în Sibiu; Dr. Ioan Moga, fisicu comit. în Sibiu; George Dima, profesor în Sibiu; Nicolae Petrescu, funcționariu de bancă în Brașov; Dumitru I. Munteanu, espeditoru și proprietariu în Brașov. Directoru alu acestei societăți este d-lu Al. Danciu. Capitalul societății este împărțit în 128 părți, avându a se plăti atatu din partea actualilor membri ai Consorțiului, câtu și din partea succesorilor lor câte o cotisațiune lunară de 3 fl. pentru fie-care parte. Aceste contribuiri au început a se face din 1 Iunie n. c.

Felicităm pe membrii noului consorțiu pentru această întreprindere și le dorim succese!

Cultivatoriul de albine cel mai mare în tota lumea este de securu englesul Iones din satul Beeton (Canada, America nordică), care are preste 6 mii stupi și așa la 200,000,000 albine. Albinele acestea dau pe anu 80,000 chilogrami de miere, pentru care englesul încasază la 20,000 dolari. Afară de acea elu mai căștigă sume considerabile și din acea că vinde stupi coloniștilor din întreaga împregiurime.

Sortea Jidovilor în Rusia. — Pe Jidovii din Rusia ia ajunsu dle grele. Iată câteva amănunte despre noua lege, ce a adus-o guvernul rusesc față cu Jidovii din Rusia. În urma acestei legi-ordonanțe Jidovilor nu le este iertatu să se stabilească decât în anumite orașe mai mari din 16 guvernamente. În provincia și la sate Jidovii nu potu se mai locuiască pe viitoru, iar jidovul agromu ori dileru e datu afară peste granițe. Voru fi scoși din Rusia toți acei Jidovi, cari locuiesc în alte orașe decât cele destinate pentru ei; și preste totu în urma acestei legi-ordonanțe numărul jidovilor, cari voru fi dați afară din Rusia va întrece cifra de un milion.

Unu mire păcălitu. Din Odessa se scrie, că în Korsunca sa întemplatu urmatoriul casu: Unu domnu, cu numele Marek Pokorecki, intrase în beserică cu d-ra Losotov cu scopul ca se se cunune. Pe cându tocmai ingenunchiară înaintea altariului, mirelui i-i veni în minte, că și-a uitatu acasă portofoliul cu banii. Iute își luă palaria și se duse la unu vecin ca se imprumute bani. Mirele zăbovi cevași mai multu decâtu ar' fi trebuit și din asta causă mirésa începă se devină ingrigiată și seși piérdă răbdarea. Observându acesta, unu tineru din apropierea miresei sări repede înaintea ei, spusă, că-lu chiamă Stefanu Palisczuk, că e proprietariu de casă și declară, că elu bucuros vre se țină locul mirelui. Mirésa se învoi bucuros, și preotul, care nu observă acestu schimb, cunună pe tinera părechia. Pe cându cununia fu gata, iată că soșește și mirele celu dintăiu. Era însă pre târziu. Vădându acesta, că mirésa lui sa cununatu cu altul, își luă palaria și se întorse cătră casa deregutorii rece, ca și cum nu i-ar' fi păsatu de ^{derogatori} în Beserabia.

Glume. — La

esamenū. — Directorulū: Care e capitala Germaniei?

Școlariulū: Bern.

(Directorulū distrasū nu observă erorea școlariului, dar' învătătorulū o observă și reflectă:)

Învătătorulū: Ce ȳci fiule? Că doră capitala Germaniei nu e Bern-ulū, ci Berlin-ulū.

Școlariulū (aretându spre directorū): Veȳi dară, și domniaiu a creȳtū că e Bern-ulū.

Prunci modernī. — Ionuȳ: Dōmnă, eu iubesĉū pre Miȳica, te rogū sē mi-o dai mie de soȳiă!

Mama: Lăsaȳi, dragiū miei, că pōte sē vē pară rēu, dacă veȳi mai creșce.

Ionuȳ: Dapoi, că pe atunci ne putemū și despărȳi!

O țēră pentru unū calū. — Actorulū (In rolulū lui Rikhard III.): — „Unū calū! o țēră pentru unū calū!“ — Unū glosū din mulȳime: — „Da unū măgariū n'ar' fi bunū?“ — Actorulū (cătră loculū de unde a venitū glosulū): — „Ba da, va fi bunū și unū magariū, vină numai aici domniaia!“

Copilă modernă. — Mama: Caută numai, copila mea, croitoreșa trimite o Contă pre numele tēu; da făcutu-ȳam eu haine nouē?

Copila: Da de unde sē-mi fi făcutū! Dar' conta acea nici nu te priveșce pre tine, ci pre mine, — pentrucă șciū că nu potū lăsa camereierei sē cōse haine pentru păpușile miei mai mari, căci ea le face totū după moda cea vechiă — fără turnură.

Poterea îndatinareii. — Unū fotografū ne mai potēndu-se susțēnē din arta sa, sē făcū dentistū. Cāndū i-i veni antaiulū pacientū cu cererea sē-i scōtă unū dente, elū ilū așeȳă pe scaunū, și i-i introdusē cleșcele in gură, ȳicândū: — „Așa, nō, și acum benevoieșce a face o faȳă veselă și zimbitōre!“

din capū. Proprietariū, Redactorū rēspunȳetoriū și Editorū: NICOLAE F. NEGRUTIŪ.